

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

๑.๒.๑. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดสิงห์บุรี

๑.๒.๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดสิงห์บุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดสิงห์บุรี

ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ รูป ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) และสรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดสิงห์บุรี โดยจะสรุปตามลำดับ ดังนี้

๕.๑.๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี มีพรรษาระหว่าง ๐ - ๑๐ ปี เป็นจำนวน ๔๔ รูป คิดร้อยละ ๔๔.๐๐ เรียงลำดับรองลงมาคือ มีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๒๐ ปี เป็นจำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๐ ที่มีพรรษา ๓๑ ปีขึ้นไปมีจำนวน ๕ รูป น้อยที่สุดคิดเป็นจำนวนร้อยละ ๕.๐๐

เมื่อกล่าวถึงอายุพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีอายุระหว่าง ๔๑-๖๐ ปีมากที่สุดเป็นจำนวน ๔๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๐ รองลงมาคืออายุ ๒๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ ตั้งแต่ ๖๑ ปี ขึ้นไปเป็นจำนวน ๒ รูปน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

เมื่อกล่าวถึงการศึกษาทงธรรมพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี มี นักรธรรมชั้นเอกมากที่สุดเป็นจำนวน ๘๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ รองลงมาคือ นักรธรรมชั้นโท ๑๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๐ นักรธรรมชั้นตรี ๒ รูป น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

เมื่อกล่าวถึงการศึกษาเปรียญธรรมพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่ มีเปรียญมีมากที่สุดเป็นจำนวน ๗๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๐๐ รองลงมาคือเปรียญธรรม ๓ - ๖ เป็น จำนวน ๑๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๐ เปรียญธรรม ๗ - ๙ มีจำนวน ๑ รูป น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐

เมื่อกล่าวถึงการศึกษาทงโลกพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี มีวุฒิ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา / ปวช. มากที่สุดเป็นจำนวน ๔๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐๐ รองลงมาคือ วุฒิกการศึกษาระดับ ปวส / ตรี ๓๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๐ มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เป็นจำนวน ๓ รูป น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓.๐๐

เมื่อกล่าวถึงตำแหน่งทางคณะสงฆ์พบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี พระลูกวัดเป็นจำนวน ๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๐ รองลงมาคือเจ้าอาวาสเป็นจำนวน ๓๙ คิดเป็น ร้อยละ ๓๙.๐๐ เจ้าคณะตำบล ๖ รูป น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖.๐๐

เมื่อกล่าวถึงประสบการณ์ในการสอนพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี มีประสบการณ์ในการสอน ระหว่าง ๐ - ๕ ปี มากที่สุดเป็นจำนวน ๖๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐๐ รองลงมาคือระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี เป็นจำนวน ๒๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๐ ระหว่าง ๑๑ - ๑๕ ปี เป็น จำนวน ๒ รูป และ ๑๖ ปีขึ้นไปเป็นจำนวน ๒ รูป น้อยเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

เมื่อกล่าวถึงเงินค่าตอบแทน (โดยค่านิยภัตร)ที่เหมาะสมพบว่า พระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ต้องการตามวุฒิการศึกษา จำนวน ๓๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐๐ รองลงมา คือต้องการ ๒,๕๐๐ บาท / เดือน ๓๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๐ ต้องการ ๑๐๐๐๐ บาท / เดือน เป็นจำนวน ๑๒ รูป น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๐

เมื่อกล่าวถึงท่านมีความต้องการสอนศีลธรรมในโรงเรียนพบว่า พระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ต้องการสอนน้อยมีมากที่สุดจำนวน ๕๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๐ รองลงมา คือ ปานกลางจำนวน ๓๐ รูป ต้องการสอนมากมีจำนวน ๑ รูป น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐ และ เป็นที่น่าสังเกตว่าความต้องการน้อยกับน้อยที่สุดรวมกันถึง ๖๗ รูปคิดเป็นร้อยละ ๖๗.๐๐

๕.๑.๒. ระดับความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี

๑) **ด้านหลักสูตร** ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดสิงห์บุรีในด้านต่างๆและภาพรวม ของด้านหลักสูตร พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ ๑ ท่านมีความรู้ความเข้าใจแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ หลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อการเรียนการสอน มากที่สุด ($\bar{X} = ๓.๗๒$) ข้อที่ต่ำที่สุดคือ ข้อ ๒ ท่านมี ส่วนร่วมในหลักสูตรการเรียนการสอนกับโรงเรียน ($\bar{X} = ๓.๔๙๑$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

๒) **ด้านการจัดการเรียน** ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีของด้านการจัดการเรียน พบว่าในภาพรวมด้านนี้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๗๕$) ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือข้อ ๔ ($\bar{X} = ๓.๗๙$) ข้อที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือข้อ ๕ ท่านได้ จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมและค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = ๓.๕๕$)

๓) ด้านการใช้สื่อการสอน ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ภาพรวมของด้านการใช้สื่อการสอนพบว่า ในภาพรวมของด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔๕$) ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดของด้านนี้ คือข้อที่ ๑ ท่านได้ใช้สื่อในการเรียนการสอนระดับใด ($\bar{X} = ๓.๖๕$) และข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ ๒ ท่านหาสื่อที่ทำจากวัสดุสิ่งของในท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๓.๕๔$)

๔) ด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๒๒๕$) ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือข้อ ๔ ท่านประเมินการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนด้านการสังเกต การสัมภาษณ์ เช่นการเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ($\bar{X} = ๓.๖๓$) และข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือข้อที่ ๑ ($\bar{X} = ๓.๖๑$) คือท่านสร้างและนำเครื่องมือวัดผลและการประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๕.๑.๓. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี

พรรษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีที่มีพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ F- test พบว่าโดยภาพรวม และในรายด้านทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ และด้านการวัดและประเมินผล ค่า F ที่คำนวณได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหานอม เตชวโร (ชาติฝึกแว่น) ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรม ในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างครูสอนที่มีพรรษาน้อยกว่า ๑๐ พรรษา และครูสอนที่มีพรรษา ๑๐ พรรษาขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕

อายุ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี แตกต่างกัน จากการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวพบว่า ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน F ที่คำนวณได้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ พระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมในจังหวัดสิงห์บุรี แตกต่างกันจึงจัดทำเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) ต่อไป โดยยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ ๒ สมมติฐานข้อที่ ๓ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีที่มีวุฒิทางธรรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน

วุฒิการศึกษาทางธรรม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่าทั้งในภาพรวมและในภาพรายด้าน ค่า F ที่คำนวณได้ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิทางธรรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕

วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า พระสอนศีลธรรมที่มีเปรียญธรรม แตกต่างกัน มีความเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมใน

โรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี แตกต่างกันจากผลการคำนวณ F-test ปรากฏว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ พระสอนศีลธรรมที่มีระดับเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนเหมือนกัน หรือไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

การศึกษาทางโลก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า พระสอนศีลธรรมในจังหวัดสิงห์บุรีที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกแตกต่างกัน มีความเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี แตกต่างกัน จากการทดสอบ ค่า F – test พบว่าค่าที่คำนวณได้ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหา การจัดการเรียนการสอนเหมือนกัน จึงต้องปฏิเสธสมมติฐาน ข้อที่ ๕

ตำแหน่งคณะสงฆ์ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมแตกต่างกัน ค่า F ที่คำนวณได้ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ ๖

ประสบการณ์ในการสอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม แตกต่างกัน จากค่า F ที่คำนวณได้ พบว่าในภาพรวม พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในการสอนไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านการใช้สื่อการสอนเท่านั้น ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

เงินค่าตอบแทน (โดยค่านิตยภัตร) ที่เหมาะสม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีเงินค่าตอบแทนแตกต่างกัน ที่มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี แตกต่างกัน จากค่า F ที่คำนวณได้ พบว่าในภาพรวมและรายด้าน พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีเงินค่าตอบแทนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียนการสอนของพระไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

ความต้องการสอนศีลธรรมในโรงเรียนสอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีความต้องการสอนศีลธรรมแตกต่างกัน มีปัญหาในการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน จากตารางทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวข้างต้นพบว่า ค่า F ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือพระสอนศีลธรรมที่มีความต้องการสอนศีลธรรมในโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน (เหมือนกัน) จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานในข้อที่ ๙ ข้างต้น

๕.๑.๔. การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด(LSD)

พระสอนศีลธรรมอายุระหว่าง ๐ – ๒๐ ปี มีปัญหาด้านหลักสูตรมากกว่า พระที่มีอายุ ๒๑ ปีขึ้นไป ที่ระดับสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ พระสอนศีลธรรมอายุระหว่าง ๒๑ – ๔๐ ปี มีปัญหาทางด้านหลักสูตรน้อยกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีอายุ ๔๑ – ๖๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ และพบต่อไปอีกว่า พระสอนศีลธรรมที่มีอายุระหว่าง ๒๑ – ๔๐ ปี มีปัญหาด้านหลักสูตรมากกว่าพระสอนศีลธรรมที่มี

อายุมากกว่า ๖๑ ปีขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ คู่สุดท้ายพระที่มีอายุ ๔๑ - ๖๐ ปี มีปัญหามากกว่ากลุ่ม ๔๑ - ๖๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๑

พระสอนศีลธรรมอายุ ๐ - ๒๐ ปี มีปัญหาทางการเรียนการสอนน้อยกว่าพระที่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๖๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างพระที่มีอายุ ๐ - ๒๐ ปี พบว่ามีปัญหามากกว่าพระที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ พระที่มีอายุ ๒๑ - ๔๐ ปี มีปัญหาน้อยกว่าพระที่มีอายุ ๔๑ - ๖๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ คู่สุดท้ายพระที่มีอายุ ๔๑ - ๖๐ ปี มีปัญหามากกว่าพระที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

พระที่มีอายุ ๐ - ๒๐ ปี มีปัญหาน้อยกว่าพระที่มีอายุ ๔๑ - ๖๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ และพระที่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๔๐ ปี มีปัญหาเรื่องสื่อการเรียนการสอนน้อยกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๖๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ และคู่สุดท้ายคือพระที่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๖๐ ปี มีปัญหามากกว่าพระที่มีอายุมากกว่า ๖๑ ปีขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

พระที่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๔๐ ปี มีปัญหาเรื่องการวัดผลประเมินผลน้อยกว่าพระอายุ ๔๑ - ๖๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๑ และพบอีกว่าพระที่มีอายุ ๔๑ - ๖๐ ปี มีปัญหามากกว่าพระที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕

พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๔๐ ปี มีปัญหาในภาพรวมทั้ง ๔ ด้านน้อยกว่าพระที่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๖๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๑ และพระที่มีอายุ ๔๑ - ๖๐ ปี มีปัญหาเรื่องการวัดผลมากกว่าพระที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ นอกนั้นคู่อื่นๆไม่พบว่ามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พระที่มีประสบการณ์การสอน ๐ - ๕ ปี มีปัญหาในการใช้สื่อการสอนมากกว่า ๑๖ ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ พบว่าพระที่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี มีปัญหาในการใช้สื่อการสอนมากกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์การสอน ๑๖ ปี ขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ คู่สุดท้ายคือพระที่มีประสบการณ์การสอน ๑๑ - ๑๕ ปี มีปัญหาเรื่องการใช้สื่อการสอนมากกว่าพระที่มีประสบการณ์ในการสอน ๑๖ ปีขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๑

๕.๑.๕. ปัญหาและอุปสรรคข้อเสนอแนะที่มีต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี

๑. สื่อการสอนประเภทวัสดุมีไม่เพียงพอกับความต้องการ
๒. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับความต้องการ
๓. ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน
๔. ไม่มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอน
๕. ไม่ได้ทดลองใช้สื่อการสอนก่อนการนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้จริง
๖. สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๗. สื่อการสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน
๘. ขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน
๙. ไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรมต่อการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = ๓.๘๗$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อพิจารณาเป็นขั้นสามารถที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑) **ด้านหลักสูตร** จากการศึกษา พบว่าพระสอนศีลธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = ๓.๕๖$) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัญหาในด้านหลักสูตรของทางพระสอนศีลธรรมยังมีความไม่สอดคล้องกันอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปริยัติธรรมมาวุธ (วิรัช ต้นชวน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา” โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ด้านพัฒนาหลักสูตร พบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานอม เดชวโร (ชาติผักแว่น) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา” ในด้านหลักสูตร พบว่าอยู่ในระดับมาก

๒) **ด้านการจัดการเรียน** จากการศึกษา พบว่าพระสอนศีลธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = ๓.๖๗๕$) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัญหาในด้านการจัดการเรียน ยังมีความไม่สอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปริยัติธรรมมาวุธ (วิรัช ต้นชวน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา” โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ด้านพัฒนาหลักสูตร พบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานอม เดชวโร (ชาติผักแว่น) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา” ในด้านหลักสูตร พบว่าอยู่ในระดับมาก

๓) **ด้านการใช้สื่อการสอน** จากการศึกษา พบว่าพระสอนศีลธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = ๓.๕๙๕$) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัญหาในด้านการจัดการเรียน ยังมีความไม่สอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปริยัติธรรมมาวุธ (วิรัช ต้นชวน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา” โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ด้านพัฒนาหลักสูตร พบว่าอยู่ในระดับมาก

๔) **ด้านการวัดผลและประเมินผล** จากการศึกษา พบว่าพระสอนศีลธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = ๓.๖๒๒๕$) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัญหาในด้านการจัดการเรียน ยังมีความไม่

สอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปริยัติธรรมมาธู (วิรัช ต้นชวน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด กระบี่ ตรัง และพังงา” โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ด้านพัฒนาหลักสูตร พบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานอม เตชวโร (ชาติผึกแว่น) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษา ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมของครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสน ศึกษาแผนกธรรม จังหวัดนครราชสีมา” ในด้านหลักสูตร พบว่าอยู่ในระดับมาก

๕.๒.๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรมต่อปัญหาการเรียนการสอนของ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด สิงห์บุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๔ ด้าน คือ พรรษา อายุ การศึกษาทางธรรม การศึกษาเปรียญ ธรรม การศึกษาทางโลก และตำแหน่งทางคณะสงฆ์ มีความแตกต่างกันออกไป เมื่อพิจารณาในแต่ละ ส่วน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑) พรรษา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียนการสอนของพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

๒) อายุ แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียนการสอนของพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี แตกต่างกัน เนื่องจากพระสอนศีลธรรมในจังหวัดสิงห์บุรีมีอายุที่ ต่างกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิจิต วงศ์สายตา เรื่อง “การศึกษาสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรมวิทยากร จากมหาวิทยาลัยมหาม กุฏราชวิทยาลัย” พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระธรรม วิทยากรจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามสถานภาพของครู (อายุ, จำนวนปีที่บวช, ระดับความรู้ทางบาลี, ระดับชั้นที่กำลังศึกษา, ประสบการณ์การสอน, ประสบการณ์การอบรม, ระดับชั้นที่สอน) พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓) การศึกษาทางธรรม แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียนการสอน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

- การศึกษาเปรียญธรรม แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียนการสอน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

- การศึกษาทางโลก แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียนการสอนของ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

๔) ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียนการสอน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

๕) ประสบการณ์ในการสอน แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียน การสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

๖) เงินค่าตอบแทน(โดยค่านิตยภัตร)ที่เหมาะสม แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

๗) ความต้องการสอนศีลธรรมในโรงเรียน แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

สรุปว่า

ปัญหาการเรียนการสอนเรียงจากมากไปหาน้อยในด้านทั้ง ๔ คือ ด้านหลักสูตร / เนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 3.6225$) รองลงมาคือ ด้านการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 3.5950$) ด้านที่มีปัญหาอันดับ ๓ คือด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.5640$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดก็คือด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.2088$)

การที่ด้านวัดผลและประเมินผลมีปัญหามากที่สุดก็เพราะว่าเป็นด้านที่ต้องอาศัยกฎระเบียบและทักษะเชิงคณิตศาสตร์ของผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่า แม้แต่ครูประจำการที่ได้รับการบรรจุแล้วยังมีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ผู้วิจัยเคยพบว่าอาจารย์บางท่านเป็นผู้สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี เมื่อวัดผลการศึกษาออกมากลับพบว่านักเรียนที่ขาดเรียนได้คะแนนดีกว่าผู้มาเรียนสม่ำเสมอ หรือบางคนส่งรายงานไม่ครบก็ได้คะแนนดีกว่าผู้ส่งรายงานครบก็มีตัวอย่างมาแล้ว ในวงการศึกษาของไทยเราเมื่อเป็นเช่นนี้พระผู้สอนศีลธรรมในโรงเรียนซึ่งมีโอกาสดำเนินการอบรมน้อยกว่าครูประจำการ ทำให้พระผู้สอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ไม่เข้าใจในกระบวนการวัดผลและประเมินผลอย่างถ่องแท้มีหลายโรงเรียนที่พระผู้สอนศีลธรรมเข้าไปสอนเพียงอย่างเดียว แต่ไม่ได้เข้าไปประเมินผลของนักเรียน เช่นไม่ได้ออกข้อสอบ ฯลฯ

ดังนั้นด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้พระผู้สอนศีลธรรมในโรงเรียนมีปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

แนวทางแก้ไข โรงเรียนที่รับพระผู้สอนศีลธรรมเข้าสอนควรจัดโอกาสให้พระผู้สอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อความเข้าใจในระบบการวัดผลและประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อสื่อการสอนและประเภทวัสดุให้เพียงพอกับความต้องการ

๒) ควรมีนโยบายเสริมความรู้ความเข้าใจทักษะแก่ผู้สอนและผู้เรียนในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในแต่ละชั้นเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองตรงตามเป้าหมายการเรียนการสอนที่ต้องการต่อไป

๓) ให้มีการนิเทศความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอนและมีการวัดผลและประเมินผลโดยกำหนดเวลาหลังจากที่ได้สอนไปแล้วในเวลาที่สมควร

๔) กำหนดตารางเวลาให้เหมาะสมเพียงพอสอดคล้องต่อหลักสูตรการสอน

๕) กำหนดงบประมาณที่เหมาะสมในการสนับสนุน การผลิตสื่อการเรียนการสอน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรให้มีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาต่อยอดการปฏิบัติงาน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี โดยแบบสอบถาม เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และสัมภาษณ์ พระสอนศีลธรรม

๒) ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนของจังหวัดอื่นๆ เพื่อเป็นผลในการเปรียบเทียบต่อไป

๓) ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนนั้นๆ

๔) ควรมีการศึกษาเรื่องค่าตอบแทน (ค่านิตยภัตร) ที่เหมาะสมกับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๕) ควรมีการศึกษาเรื่องการดำเนินการประสานงาน ระหว่าง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อที่จะหารูปแบบที่เหมาะสมเพื่อให้งานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น